

HelseDirektoratet

Læring og mestring – en viktig brikke i helheten

Ellen Margrethe Carlsen, seniorrådgiver

Erfaringskonferanse, Trondheim 31.mai 2012

Disposisjon

- Læring og mestring i et historisk perspektiv
- Samhandlingsreformen – Nasjonal helse- og omsorgsplan
- Brukerrollen i et forløpsperspektiv
- Rammebetingelser
- Robuste tjenester – helheten

Læring og mestring – et historisk perspektiv

- Et grunnleggende prinsipp:
 - Offentlige helse- og velferdstjenester skal bidra til at mennesker i størst mulig grad kan leve et selvstendig liv.
 - Motvirke avhengighet – fremme selvstendighet

”Hvis du gir en mann en fisk, har han mat resten av dagen. Hvis du lærer han å fiske, har han mat resten av livet.”

Læring og mestring – et historisk perspektiv

- **Kommunene**

”...praktisk bistand og opplæring...”

tidl sosialtj.loven § 4-2, nå
helse- og
omsorgstjenesteloven
§ 3-2, 6b

- **Spesialisthelsetjenesten**

”..opplæring av pasienter og pårørende...”

Spesialisthelsetjenesteloven § 3-8,
pkt 4 om sykehusets oppgaver

” Habilitering og rehabilitering er.....nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå best mulig selvstendighet og deltakelse.....” (Forskrift om hab/rehab... § 3)

Læring og mestring – et historisk perspektiv

- Fremtidens utfordringer:
 - Flere overlever alvorlig sykdom
 - Flere må leve med følgetilstander av sykdom
 - Nedsatt funksjonsevne (fysisk, psykisk, kognitivt, sosialt...)
 - Komplementær kunnskap - fagkunnskap og brukerkunnskap i et likeverdig samspill
 - Sterkere pasient- og brukerrolle
 - Koordinerte tjenester mot brukerens og pasientens mål
 - Individuell plan, habilitering og rehabilitering
 -

Samhandlingsreformen

Helhetlige og sammenhengende tjenester, høy kvalitet, med høy pasientsikkerhet og trykksaker for enkelte brukere.

- Det skal legges vekt på;
 - helsefremmende og forebyggende tiltak
 - habilitering og rehabilitering
 - økt brukerinnflytelse
 - avtalt behandlingsforløp og forpliktelse til samarbeids- og samarbeidsavtaler

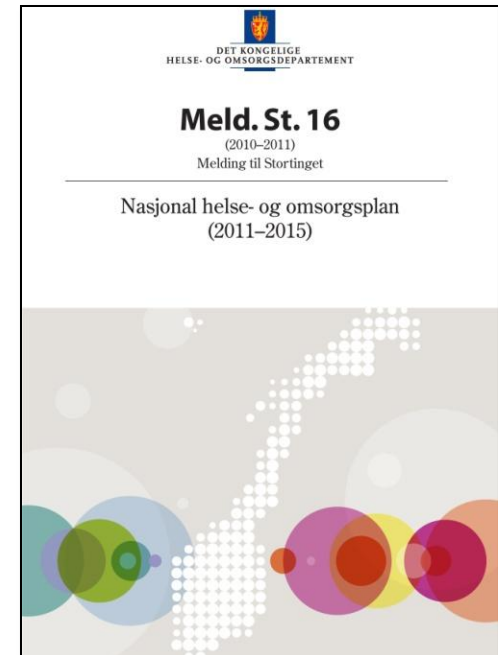
Samhandlingsreformen - Kommunale lærings- og mestringstilbud

- Kommunale LMS kan omfatte;
 - kurstilbud og selvhjelpsgrupper for ulike brukergrupper eller fagpersonell
 - Aktivitetene må henge sammen med tilbud i lokalmiljøet også inngå samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Ikke en lovpålagt oppgave for kommunene i dag.

Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011-2015)

- Vurdere oppgavefordelingen;
Foretakene har mer
diagnosespesifikke tilbud,
kommunene har tilbud knyttet til
mestring og det å leve med
sykdom.
- Må konkretiseres i
samarbeidsavtaler som inngås
mellom helseforetakene og
kommunene.

Brukerrollen

- Brukermedvirkning er nedfelt i både spesialisthelsetjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven
- Brukermedvirkning vil si å sette brukernes behov i sentrum
- ” Det er ikke lett å ha pasienten i sentrum hvis man har satt seg der selv”. (Lars E. Hanssen)

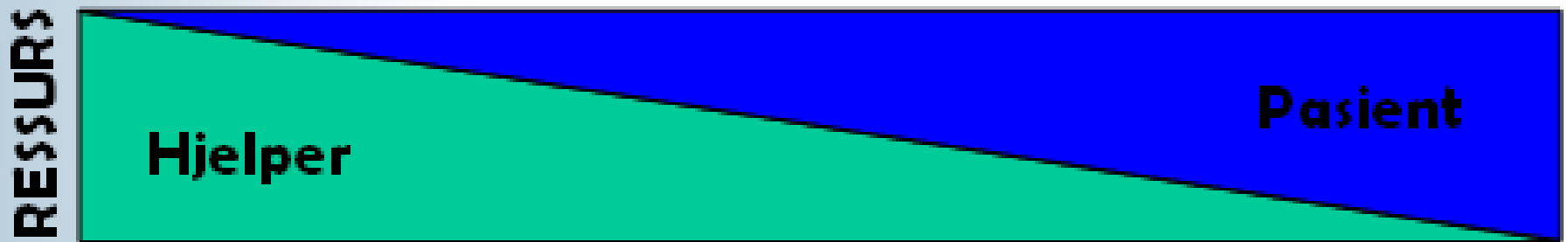
Bruker-/pasientrollen i et forløpsperspektiv

- Ikke bare opptrening av en funksjon
- Oppøve evne til å mestre livets utfordringer
- Fra avhengighet til selvstendighet
- Helhetlig tilnærming
- Livsopplevelse

Bruker-/pasientrollen i et forløpsperspektiv

Brukermedvirkning

Gjennet 2004

Fra avhengighet

til selvstendighet

Funksjonstap/
akutt sykdom

Mål for 2011-2015 (Nasjonal helse- og omsorgsplan)

”Tiltak som støtter opp under den enkeltes trygghet og mestring, spesielt i kommunene, skal videreutvikles”

Hvordan nå målet?

- Generell helseinformasjon
www.helsenorge.no
- Tiltak som stimulerer til egenomsorg
 - Internettbasert selvhjelp
 - Deltagelse i selvhjelpsgrupper www.selvhjelp.no
 - Sosiale medier
 - Likemannsarbeid - pasient- og brukerorganisasjoner
 - Eldresentre
 - Telefontjenester – KOLS linjen, Diabetestelefonen, Røyketelefonen

Hvordan nå målet?

- Helsetilbud rette mot grupper
 - Barselgrupper
 - Grupper til barn og unge (skilsmissegrupper, sorggrupper, barn med psykisk syke foreldre)
 - Frisklivs- og mestringstilbud ikke diagnosespesifisert (fysisk aktivitetsgrupper, Bra mat kurs, kurs i depresjonsmestring, kurs i belastningsmestring og røykesluttkurs)

Hvordan nå målet?

- Individuelle helsetilbud
- Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2:
 - Helsestasjons- og skolehelsetjeneste (lovpålagt),
 - svangerskaps- og barselomsorgstjenester (lovpålagt),
 - lærings- og mestringsaktiviteter – frisklivstilbud,
 - sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering (lovpålagt)
 - forebyggende psykisk helsearbeid og forebygging av rusmiddelavhengighet,
 - opplysning, råd og veiledning.

Prop. 91 L

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

Rammebetingelser

- Det meste av lærings- og mestringsaktiviteter i spesialisthelsetjenesten er finansiert gjennom basisbevilgningene til regionale helseforetak.
- Spesialisthelsetjenestens veiledningsplikt
- Veiledningsplikten bør spesifiseres i samarbeidsavtalene mellom helseforetaket og kommunen

Robuste tjenester

- Overordnet - kommunene driver sine helse- og omsorgstjenester slik at det sikrer flest mulig leveår med god helse for den enkelte.
- Forebygging betinger samarbeid mellom flere sektorer (skole, kultur, teknisk frivillig sektor samt helse- og omsorgssektoren)
- Organisatorisk forankring i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
- Kommunale helsetjenester som lokalmedisinske tjenester, habilitering og rehabilitering, frisklivssentraler lærings- og mestringstilbud må ses i sammenheng
- Samarbeid mellom kommuner for å sikre kompetanse

- Læring og mestring – integrert i alle tjenesteyting

VITSEN ER AT
ALLE MED SAMM'A DRAKT
SPELLER MOT SAMM'A MÅL!

